

Treoirínite do Pháirtithe Polaitíochta

Na bearta nach mór a dhéanamh maidir le síntiúis agus le síntiúis thoirmisce.

Coimisiún um Chaighdeán in Oifigí Poiblí
Standards in Public Office Commission

Samhain 2015

Sonraí Teagmhála:

An Coimisiún um Chaighdeán in Oifigí Poiblí

Teileafón: 01 6395666
Ríomhphost: sipo@sipo.ie
Suíomh Gréasáin: www.sipo.ie
Twitter: @SIPOCIreland

Clár Ábhar

Caibidil 1 - Réamhrá	4
Faisnéis úsáideach.....	5
Caibidil 2 - Sainmhínte	6
2.1 Duine.....	6
2.2 Síntiúsóir Corparáideach.....	6
2.3 Páirtí Polaitíochta.....	6
2.4 Fo-eagraíocht de chuid páirtí polaitíochta.....	6
2.5 Críocha polaitíochta	7
2.6 Aonad cuntasáíochta	7
2.7 Duine freagrach.....	7
2.8 Oifigeach cúí.....	7
2.9 Institiúid Airgeadais	8
2.10 Síntiús a thugann Idirghabhálaí.....	8
Caibidil 3 - Síntiús.....	9
Caibidil 4 - Iasachtaí le páirtithe polaitíochta	12
Caibidil 5 - Síntiús thoirmisce	13
5.1 Síntiús gan ainm os cionn €100.....	13
5.2 Síntiús airgid thirim os cionn €200.....	13
5.3 Síntiús os cionn €200 ó shíntiúsóir corparáideach neamhchláraithe	13
5.4 Síntiús os cionn na teorann uasta forordaithe €2,500.....	14
5.5 Síntiús ón gcoigríoch	14
5.6 Síntiús ó shíntiúsóirí a gceanglaítear orthu féin Ráiteas Síntiús a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeán agus nach bhfuil sé beartaithe acu déanamh amhlaidh	15
Caibidil 6 - Nósanna imeachta maidir le síntiús a chomhiomlánú	16
Caibidil 7 - Cuntais Síntiús Polaitíochta.....	18
Caibidil 8 - Ráitis Síntiús	20
Caibidil 9 - Iniúchadh ar dhoiciméid a chuirtear ar fáil don Choimisiún um Chaighdeán.....	22
Caibidil 10 - Tuarascáil chuig Cathaoirleach na Dála.....	22
Caibidil 11 - Fógra a thabhairt don Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe	22
Caibidil 12 - Cionta agus pionóis	23
Aguisín.....	25
Imeachtaí tiomsaithe airgid - Glanluach ranníocaíochta le himeacht tiomsaithe airgid a dhéanamh amach.....	25

Caibidil 1 - Réamhrá

- 1.1. D'fhoilsigh an Coimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí (an Coimisiún um Chaighdeáin) na treoirlínte seo faoi alt 4(6)(a) den Acht Toghcháin, 1997, arna leasú (dá ngairtear “an tAcht” anseo feasta). Is é cuspóir na dtreoirlínte seo a chinntiú go gcuirtear na hoifigigh chuí de chuid páirtithe polaitíochta agus na daoine freagracha in aonaid chuntasaíochta de chuid páirtithe polaitíochta araon ar an eolas faoi na bearta nach mór dóibh a dhéanamh i ndáil le síntiúis a nochtadh agus, nuair is gá, i ndáil le diúltú do shíntiúis nó le iad a chur ar ais. Pléitear sna treoirlínte le cuntais síntiúis polaitíochta a oscailt freisin. Cuirtear na treoirlínte seo in ionad na dtreoirlínte roimhe a d’fhoilsigh an Coimisiún um Chaighdeáin ar an ábhar i mí Eanáir 2013.
- 1.2. Faoi alt 4(6)(b) den Acht, ceanglaítear ar an gCoimisiún um Chaighdeáin comhairle maidir le comhlíonadh a chur ar fáil do dhaoine a chuimsítear leis na forálacha den Acht. Féadfar comhairle a lorg ón gCoimisiún um Chaighdeáin maidir le haon fhoráil den reachtaíocht nó maidir leis an dóigh a bhfeidhmítear foráil den sórt sin in aon chúinse ar leith. Mura bhfuil duine cinnte faoi aon ghné den reachtaíocht, ba cheart dó teagmháil a dhéanamh leis an gCoimisiún um Chaighdeáin. Cuirtear comhairle ar fáil i scríbhinn, lena n-áirítear trí ríomhphost, nó trí fhreagra a thabhairt ar cheisteanna thar an teileafón. Molann an Coimisiún um Chaighdeáin gur cheart comhairle a lorg láithreach i gcás go dtagann ábhar nach bhfuiltear cinnte faoi chun cinn. Má dhéantar amhlaidh, beidh seans níos lú ann go dtiocfaidh deacracht as an tsaincheist ina dhiaidh sin.
- 1.3. Ní mór do dhuine gníomhú de réir treoirlínte nó comhairle arna bhfoilsíú nó arna soláthar ag an gCoimisiún um Chaighdeáin, ach amháin i gcás go sáródh sé foráil eile den Acht dá ndéanfadh sé amhlaidh.
- 1.4. Ba cheart a thabhairt faoi deara go bhfuil an Coimisiún um Chaighdeáin i dteideal cibé fiosruithe is cuí leis a dhéanamh agus go bhféadfaidh sé ceangal a chur ar aon duine aon fhaisnéis, aon doiciméad nó aon ní atá i seilbh an duine nó ar fáil ag an duine agus a theastaíonn ón gCoimisiún um Chaighdeáin chun críocha a dhualgas faoin reachtaíocht a chur ar fáil.
- 1.5. Leasaíodh an tAcht roinnt uaireanta. Sna treoirlínte seo, ba cheart tagairt d’alt den Acht a thuiscint mar cheann ina n-áirítear aon leasú/leasuithe ar an alt sin.
- 1.6. Molann an Coimisiún um Chaighdeáin gur cheart don oifigeach cuí i ngach páirtí polaitíochta agus don duine freagrach i ngach aonaid chuntasaíochta de chuid páirtí polaitíochta na treoirlínte a léamh ina n-iomláine agus aird aon oifigigh, aon bhaill, aon fhostaí nó aon oibrí dheonaigh eile de chuid an pháirtí a bhfuil feidhmeanna maidir le síntiúis acu agus ar cheart dóibh, dá bhrí sin, a bheith ar an eolas faoi na ceanglais dhlíthiúla atá ann a tharraingt ar a bhfuil sna treoirlínte.

Faisnéis úsáideach

Luach an tsíntiúis	Is é glanluach an tsíntiúis (ó imeachtaí tiomsaithe airgid, etc.) a chinneann cé acu is gá nó nach gá é a nochtadh. Alt 22(2)(vi) agus Alt 46(2)(a)(vi)
€100	Ní fhéadfar glacadh le síntiús gan ainm os cionn na suime seo in aon bhliain féilire. Alt 23(1) agus Alt 47(1)
€100	Ar shíntiús den luach sin a fháil, ní mór do TD, do Sheanadóir, do FPE, d'iarrthóir i dtoghchán Dála, Seanaid nó Eorpach, d'iarrthóir Uachtaránachta/do ghníomhaire toghcháin Uachtaránachta, do pháirtí polaitíochta, d'aonad cuntasáíochta de chuid páirtí polaitíochta (e.g. craobhacha, cumainn, Comhairle Dáilcheantair nó aon fho-aonad eile) nó do thrú páirtí cuntas síntiúis polaitíochta a oscailt, mura bhfuil ceann ar oscailt cheana féin. Alt 23B(1) agus Alt 48B(1)
€200	An síntiús uasta airgid thirim a bhféadfaidh TD, Seanadóir, FPE, iarrthóir i dtoghchán Dála, Seanaid nó Eorpach, iarrthóir Uachtaránachta/gníomhaire toghcháin Uachtaránachta, páirtí polaitíochta, aonad cuntasáíochta de chuid páirtí polaitíochta, nó tríú páirtí glacadh leis ó shíntiúsóir in aon bhliain féilire. Alt 23A(1)(iii) agus Alt 48A(1)(iii)
€200	An síntiús uasta a bhféadfaidh TD, Seanadóir, FPE, iarrthóir i dtoghchán Dála, Seanaid nó Eorpach, iarrthóir Uachtaránachta/gníomhaire toghcháin Uachtaránachta, páirtí polaitíochta, aonad cuntasáíochta de chuid páirtí polaitíochta nó tríú páirtí glacadh leis ó shíntiúsóir corparáideach in aon bhliain féilire, ach amháin i gcás go bhfuil an síntiúsóir corparáideach cláraithe ar an gClár de Shíntiúsóirí Corparáideacha arna choimeád ar bun ag an gCoimisiún agus go ndéantar ráiteas thar ceann an tsíntiúsóra chorparáidigh ina ndeimhnítear gur cheadaigh an síntiúsóir corparáideach an síntiús a chur faoi bhráid an deontaí in éineacht leis an síntiús. Alt 23AA(1)(i) agus (ii) agus Alt 48AA(1)(i) agus (ii)
€200	An síntiús comhiomlán uasta a fhéadfaidh cuideachta, ceardchumann, cumann nó cumann foirgníochta a thabhairt sula dtuairisceofar é i dtuairisceáin bhliantúla arna ndéanamh faoi Acht na gCuideachtaí, 1963, nó do Chláraitheoir na gCara-chumann nó do thuarascáil de chuid cumann foirgníochta (faoi Acht Cumann Foirgníochta, 1989). Alt 26
€600	Ní mór gach síntiús os cionn na suime seo a fhaigheann TD, Seanadóir, FPE, iarrthóir i dtoghchán Dála, Seanaid nó Eorpach, iarrthóir Uachtaránachta/gníomhaire toghcháin Uachtaránachta a nochtadh ar an Ráiteas Síntiús. Alt 24(4) agus Alt 48(1)
€1,000	An síntiús uasta a bhféadfaidh TD, Seanadóir, FPE, iarrthóir i dtoghchán Dála, Seanaid nó Eorpach, nó iarrthóir Uachtaránachta/gníomhaire toghcháin Uachtaránachta glacadh leis ó dhuine aonair nó ó shíntiúsóir corparáideach cláraithe in aon bhliain féilire. Alt 23A(1)(i) agus Alt 48A(1)(i)
€1,500	Ní mór gach síntiús os cionn na suime seo a fhaigheann páirtí polaitíochta a nochtadh ar an Ráiteas Síntiús. Alt 24(4)
€1,500	An tairseach tuairiscithe/an tsuim chomhiomlán uasta a fhéadfaidh síntiúsóir a thabhairt do roinnt iarrthóirí éagsúla ón aon pháirtí, do bhall amháin nó níos mó den pháirtí nó don pháirtí féin in aon bhliain féilire sula gceanglófar ar an síntiúsóir ráiteas síntiús a chur isteach. Alt 24(1A)(a)
€2,500	An síntiús uasta a bhféadfaidh páirtí polaitíochta, aonad cuntasáíochta de chuid páirtí polaitíochta nó tríú páirtí glacadh leis ó dhuine aonair nó ó shíntiúsóir corparáideach cláraithe in aon bhliain féilire. Alt 23A(1)(ii) agus Alt 48A(1)(ii)

Caibidil 2 - Sainmhínithe

Is é seo a leanas rogha sainmhínithe ón reachtaíocht. Tá na sainmhínithe seo riachtanach chun na treoirlínte a thuiscint. Níl sainmhíniú ar cad is síntiús ann ar áireamh sa rannán seo de na treoirlínte. Leagtar amach i gCaibidil 3 de na treoirlínte na nithe ar síntiús do pháirtí polaitíochta iad agus na nithe nach síntiús do pháirtí polaitíochta iad.

2.1 Duine

Áirítear iad seo a leanas leis an sainmhíniú ar dhuine:

- duine aonair;
- comhlacht corpraithe agus aon fochuideachta dá chuid, e.g. cuideachta phoiblí nó phríobháideach (tá fochuideachta de chuid comhlacht corpraithe mar atá sainmhínithe faoi alt 155 d'Acht na gCuideachtaí); nó
- comhlacht neamhchorpraithe daoine, e.g. páirtí polaitíochta, fo-aonad de chuid páirtí polaitíochta, comhpháirtíocht, cumann cónaitheoirí, brúghrúpa, etc.

2.2 Síntiúsóir Corparáideach

Áirítear iad seo a leanas leis an sainmhíniú ar shíntiúsóir corparáideach:

- comhlacht corpraithe;
- comhlacht neamhchorpraithe daoine; nó
- iontaobhas

a thugann síntiús. Meastar gurb é an t-aon duine amháin atá i gcomhlacht corpraithe agus aon fochuideachta dá chuid.

2.3 Páirtí Polaitíochta

Chun críocha na dtreoirlínte seo, ciallaíonn páirtí polaitíochta páirtí atá cláraithe i gClár na bPáirtithe Polaitíochta (de réir alt 25 den Acht Toghcháin, 1992) mar pháirtí atá eagraithe le dul san iomaíocht i dtoghchán Dála nó Eorpach nó sa dá thoghchán sin. Ciallaíonn páirtí polaitíochta “cáilithe” (dá dtagraítear i mír 11.1 de na treoirlínte seo) páirtí polaitíochta a cháilíonn do chistiú ón Státchiste faoin Acht ar an mbonn go bhfuair a chuid iarrthóirí nach lú ná 2% de líon iomlán na vótaí céadrogha a fuair na hiarrthóirí uile ag an olltoghchán Dála is déanaí.

2.4 Fo-eagraíocht de chuid páirtí polaitíochta

Ciallaíonn fo-eagraíocht de chuid páirtí polaitíochta comhlacht nó comhlachas:

- ar cuid de pháirtí polaitíochta den sórt sin é, nó
- ar bunaíodh é le bunreacht an pháirtí polaitíochta nó faoin mbunreacht sin, nó
- a ndéanann an páirtí polaitíochta nó na hoifigigh dá chuid rialú air, nó
- a bhfuil feidhmeanna aige ar tugadh dó le bunreacht an pháirtí nó faoin mbunreacht sin.

Áirítear leis an sainmhíniú ar fho-eagraíocht aonad cuntasáochta, craobh, Cumann, Comhairle Dáilcheantair nó aon fho-aonad nó aon chuid eile etc. de chuid an pháirtí, fiú amháin i gcás go bhfuil feidhmeanna ar leith acu faoin Acht.

2.5 *Críocha polaitíochta*

Ciallaíonn críocha polaitíochta:

- i. leasanna páirtí polaitíochta, grúpa polaitíochta, comhalta de cheachtar Teach den Oireachtas nó ionadaí i bParlaimint na hEorpa a chur chun cinn nó cur ina n-aghaidh, bíodh sé go díreach nó go hindíreach, nó
- ii. na beartais nó beartas ar leith de chuid páirtí polaitíochta, grúpa polaitíochta, comhalta de cheachtar Teach den Oireachtas, ionadaí i bParlaimint na hEorpa nó tríú páirtí a chur i láthair, bíodh sé go díreach nó go hindíreach, nó
- iii. na tuairimí de chuid páirtí polaitíochta, grúpa polaitíochta, comhalta de cheachtar Teach den Oireachtas, ionadaí i bParlaimint na hEorpa nó tríú páirtí a chur i láthair go díreach nó go hindíreach maidir leis an mbeartas nó na beartais ar leith de chuid páirtí polaitíochta eile, grúpa polaitíochta eile, comhalta eile de cheachtar Teach den Oireachtas, ionadaí eile i bParlaimint na hEorpa, tríú páirtí eile nó iarrthóra i dtoghchán nó i reifreann nó ar shlí eile, nó
- iv. leasanna tríú páirtí a chur chun cinn nó cur ina n-aghaidh, bíodh sé go díreach nó go hindíreach, i dtaca le stiúradh nó bainistiú a dhéanamh ar aon fheachtas a dhéantar chun toradh ar leith a chur chun cinn nó a fháil maidir le beartas nó beartais nó feidhmeanna de chuid an Rialtais nó aon údaráis phoiblí, nó
- v. toghadh iarrthóra i dtoghchán Dála, Seanaid, Uachtaránachta nó Eorpach a chur chun cinn nó cur ina aghaidh, bíodh sé go díreach nó go hindíreach, nó vótaí ar son nó in aghaidh iarrthóra a iarraidh nó cur i láthair a dhéanamh ar na beartais nó ar bheartas ar leith de chuid iarrthóra nó ar na barúlacha de chuid iarrthóra faoi aon ábhar a bhaineann leis an toghchán nó na tuairimí de chuid iarrthóra maidir leis an mbeartas nó na beartais de chuid páirtí polaitíochta nó grúpa polaitíochta nó de chuid iarrthóra eile sa toghchán nó ar shlí eile, nó
- vi. féachaint le tionchar a imirt ar an toradh ar thoghchán, ar reifreann nó ar fheachtas ar shlí eile.

2.6 *Aonad cuntasáochta*

Ciallaíonn aonad cuntasáochta, i ndáil le páirtí polaitíochta, craobh nó fo-eagraíocht nó fo-aonad eile de chuid an pháirtí a fhaigheann, in aon bhliain ar leith, síntiús ar mó a luach ná €100. Meastar gur aonad cuntasáochta í ceanncheathrú an pháirtí freisin.

2.7 *Duine freagrach*

Ciallaíonn duine freagrach, i ndáil le haonad cuntasáochta, an cisteoir nó aon duine eile atá freagrach as a bheith ag déileáil le síntiúis don aonad.

2.8 *Oifigeach cuí*

Ceanglaítear ar pháirtí polaitíochta oifigeach cuí a cheapadh chun Ráiteas Síntiús bliantúil an pháirtí a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin agus chun aon chúrsaí eile a thagann as an Acht. Ní mór

do gach páirtí fógra a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin agus don Aire Airgeadais faoi ainm agus faoi sheoladh an duine arna cheapadh mar oifigeach cuí agus ní mór dóibh fógra den chineál céanna a thabhairt má bhíonn aon athrú ann ar an gceapachán. Má tharlaíonn sé, tráth ar bith, nach bhfuil oifigeach cuí ceaptha, measfar gur ceapadh ceannaire an pháirtí mar oifigeach cuí.

2.9 *Institiúid Airgeadais*

I ndáil le cuntas síntiús polaitíochta, ciallaíonn “Institiúid Airgeadais”:

- sealbhóir ceadúnais faoi alt 9 d’Acht an Bhainc Cheannais, 1971;
- cumann foirgníochta;
- banc taisce iontaobhais;
- Banc ACC cpt,
- An Post;
- duine arna údarú de réir Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Ceadúnú agus Maoirseacht ar Institiúidí Creidmheasa), 1992, (I.R. Uimh. 395 de 1992) chun gnó a dhéanamh sa Stát.

NÓTA: Ní institiúid airgeadais é comhar creidmheasa chun críocha na reachtaíochta.

2.10 *Síntiús a thugann Idirghabhálaí*

Ní mór na nithe seo a leanas a bheith ag gabháil le síntiús a thugann Idirghabhálaí:

- fógra go ndéantar an síntiús thar ceann duine nach é an duine atá ag tabhairt an tsíntiúis, agus
- ainm agus seoladh poist an duine a ndéantar an síntiús thar a cheann agus tuairisc air.

Caibidil 3 - Síntiúis

- 3.1 Ciallaíonn síntiús do pháirtí polaitíochta aon ranníocaíocht a thugann aon duine, cibé acu is ball de pháirtí polaitíochta é nó nach ea, chun críocha polaitíochta. Áirítear leis ceann ar bith nó gach ceann de na nithe seo a leanas:
- i. síntiús airgid;
  - ii. síntiús maoiné nó earraí;
  - iii. úsáid saor in aisce as maoin nó earraí (i.e. an ceart a thabhairt chun aon mhaoin nó earraí a úsáid ar feadh tréimhse gan teorainn nó tréimhse shonraithe gan íocaíocht ná comaoin eile a fháil);
  - iv. soláthar seirbhísí saor in aisce (i.e. an soláthar seirbhísí gan íocaíocht ná aon chomaoin eile ina leith);
  - v. an difríocht idir an gnáthphraghas tráchtála agus an praghas (níos ísle) a ghearrtar ar mhaoin nó earraí a cheannach, a fháil nó a úsáid nó ar aon seirbhís a sholáthar i gcás gur lú an praghas, an táille nó comaoin eile ná an gnáthphraghas tráchtála (is féidir go n-áirítear leis sin iasacht a chuireann institiúid airgeadais nó tríú páirtí ar fáil do pháirtí polaitíochta ag téarmaí agus coinníollacha atá níos fabhraí ná iad sin a chuireann an institiúid airgeadais ar fáil do dhaoine aonair eile). Tá sonraí faoi sheasamh an Choimisiúin um Chaighdeán maidir le hiasachtaí a eisiúint agus a aisíoc leagtha amach i gcaibidil 4 de na treoirlínte seo);
  - vi. ranníocaíocht a dhéanann duine le himeacht tiomsaithe airgid arna eagrú chun airgead a thiomsú do pháirtí polaitíochta. Is é is an síntiús ann ná an céatadán den ranníocaíocht atá inchurtha i leith an ghlanbhrabúis, más ann, a thagann as an imeacht. Meastar síntiúis a bheith faighte ar dháta an imeachta tiomsaithe airgid iarbhrí (agus ní ar an dáta ar a bhfaightear na cistí iarbhrí). Tugtar tuilleadh sonraí san Aguisín leis na treoirlínte seo faoin seasamh maidir le himeachtaí tiomsaithe airgid.
  - vii. táille nó síntiús a íocann duine thar a cheann féin nó thar ceann duine amháin eile nó níos mó ná duine amháin eile as ballraíocht nó ballraíocht leantach de pháirtí polaitíochta (áirítear le táillí ballraíochta aon táille/tobhach/síntiús ballraíochta a íoctar le haon fho-aonad de chuid páirtí polaitíochta);
  - viii. síntiús barúlach/síntiús comhchineáil. Ciallaíonn sé sin go meastar go dtugtar luach barúlach/costas na hoibre/na speansais mar shíntiús don deontaí nuair a íocann duine/eagraíocht as obair/speansais óna (h)acmhainní féin (i.e. nach cistí páirtí iad). Tá síntiúis chomhchineáil le luacháil ag an ngnáthphraghas tráchtála a ghearrtar as an maoin nó na hearraí a cheannach, a úsáid nó a fháil nó as na seirbhísí a thugtar mar shíntiús a sholáthar. Féach mír 3.1(v) thuas.

- 3.2 Ní mór síntiúis ar mó a luach ná €1,500 agus a fuarthas ón aon duine amháin san aon bhliain féilire amháin a nochtadh i Ráiteas Síntiús bliantúil an pháirtí (féach mír 8.2 le haghaidh tuilleadh sonraí). Ní fhéadfaidh páirtí polaitíochta glacadh le síntiús ar mó a luach ná €2,500 ón aon duine amháin san aon bhliain féilire amháin (féach mír 5.4 le haghaidh tuilleadh sonraí).
- 3.3 Agus breithniú á dhéanamh ar cad is síntiús do pháirtí polaitíochta ann, is ábhartha atá na cúrsaí seo a leanas freisin:
- i. meastar gur síntiús do pháirtí polaitíochta é síntiús a thugtar don pháirtí, cibé acu a thugtar é go díreach nó trí idirghabhálaí, i gcás go dtugtar an síntiús do cheanncheathrú an pháirtí nó d'aon chraobh nó d'aon fhochuideachta de chuid an pháirtí nó i gcás go dtugtar é d'aon oifigeach, d'aon bhall nó d'aon ghníomhaire de chuid an pháirtí nó d'aon chraobh nó d'aon fhochuideachta dá chuid;
  - ii. i gcás go dtugann duine níos mó ná síntiús amháin don aon pháirtí polaitíochta amháin san aon bhliain féilire amháin, ní mór luachanna na síntiús a chomhiomlánú agus déileáil leo mar aon síntiús amháin. Leagtar amach i gCaibidil 6 na bearta nach mór don oifigeach cuí de chuid páirtí polaitíochta a dhéanamh chun cloí leis an gceanglas atá ann síntiús a chomhiomlánú;
  - iii. foráiltear leis an Acht go measfar gur síntiús don pháirtí é síntiús a thugtar do TD, do Sheanadóir nó do FPE de chuid páirtí polaitíochta nó d'iarrthóir de chuid páirtí polaitíochta i dtoghchán Dála, Seanaid nó Eorpach i gcás go dtugann an faighteoir an síntiús ar aghaidh don pháirtí agus go bhfaigheann sé admháil i scríbhinn ón bpáirtí ina leith sin;
  - iv. foráiltear leis an Acht freisin go measfar gur síntiús don pháirtí é síntiús a thugtar d'iarrthóir de chuid an pháirtí i dtoghchán áitiúil nó do bhall den pháirtí ar comhalta d'údarás áitiúil é. Tugadh an fhoráil sin isteach leis an Acht Toghcháin (Leasú), 1998. Níor leasaíodh é, áfach, chun aird a thabhairt ar an bhfíric gur ar iarrthóirí i dtoghcháin áitiúla agus ar chomhaltaí d'údarás áitiúla atá ceanglais nochta ar leith faoin Acht um Thoghcháin Áitiúla (Síntiús agus Caiteachas a Nochtadh), 1999, arna leasú. Ní mheasfaidh an Coimisiún um Chaighdeán gurb ionann síntiús a tugadh d'iarrthóir i dtoghchán áitiúil nó do chomhalta d'údarás áitiúil agus síntiús a tugadh do pháirtí polaitíochta ach amháin i gcás gur thug an t-iarrthóir nó an comhalta lena mbaineann an síntiús ar aghaidh don pháirtí agus go bhfuair sé admháil i scríbhinn ón bpáirtí gur ghlac sé leis an síntiús. Dá bhrí sin, ní cheanglófar ar pháirtithe polaitíochta cuntas a thabhairt i síntiús a fuair iarrthóirí i dtoghcháin áitiúla nó comhaltaí d'údarás áitiúla agus nár tugadh ar aghaidh don pháirtí.
- 3.4 Foráiltear leis an Acht nach measfar gur síntiús do pháirtí polaitíochta iad na míreanna seo a leanas:
- i. aon íocaíocht, aon seirbhís nó aon áis a sholáthraítear do pháirtí polaitíochta as cistí poiblí nó as suimeanna airgid ó institiúid de chuid na gComhphobal Eorpach nó ó eagraíocht idir-rialtasach eile ina bhfuil an Stát ina pháirtí de bhua é a bheith ina pháirtí polaitíochta, ina

ghrúpa polaitíochta nó ina ghrúpa comhaltaí sa Dáil, nó ó bhall de chomhlacht nó ó thoscaire nó ionadaí de chuid comhlachta a bunaíodh le comhaontú nó le socrú nó faoi chomhaontú nó faoi shocrú ina bhfuil an Stát ina pháirtí;

- ii. sochair a bhaintear as seirbhís a sholáthraíonn duine aonair thar ceann páirtí polaitíochta, lena n-áirítear mótarfheithicil an duine aonair a úsáid, i gcás go soláthraítear an tseirbhís sin saor in aisce agus nach cuid den obair a dhéanann an duine aonair sin faoi chonradh fostaíochta í, nó i gcás go soláthraítear an tseirbhís le linn don duine aonair gnáthghnó a chomhlíonadh nó le linn dó a ghairm a chleachtadh i gcás gur duine féinfhostaithe é an duine aonair;
- iii. nuacht, tuarascálacha, ailt, gné-ailt, eagarfhocal nó aon tuairimí eile a fhoilsiú i nuachtán, in iris nó i bhfoilseachán eile, lena n-áirítear litreacha chuig an eagarthóir a fhoilsiú, nó iad a chraoladh ar an raidió nó ar an teilifís, i gcás go dtéitear i bhfeidhm ar fhoilsiú nó ar chraoladh den sórt sin sa tslí chéanna ina dtéitear i bhfeidhm ar ábhar eile a bhaineann le saincheistanna a bhfuil leas ag an bpobal iontu, agus i gcás nach é is aidhm don fhoilsiú leasanna páirtí polaitíochta a chur chun cinn;
- iv. craoladh thar ceann páirtí polaitíochta a tharchur ar an raidió nó ar an teilifís. (Ní chuimsíonn an t-eisiamh sin aon chostais léiriúcháin, ná aon chostais eile, a ghabhann le hábhar a tharchur ar an raidió nó ar an teilifís.)

3.5 Agus breithniú á dhéanamh ar cad nach síntiús do pháirtí polaitíochta ann, tá feidhm ag na cúrsaí seo a leanas freisin:

- i. Ní síntiús chun críocha an Achta iad síntiús a thugtar do pháirtithe polaitíochta i dTuaisceart Éireann nó d'eintitis de chuid páirtithe polaitíochta sna Stáit Aontaithe nó in áiteanna eile agus a thugtar agus a úsáidtear chun gníomhaíochtaí polaitíochta/toghcháin an pháirtí lasmuigh den Stát seo a chistiú. Ní gá síntiús den sórt sin a nochtadh agus níl siad faoi réir na dtoirmeasc a ghabhann le cineálacha áirithe síntiús faoin Acht (féach mír 5.5 de na treoirlínte seo).
- ii. Mar atá luaite i mír 3.3(iv), ní mheasfar gur síntiús don pháirtí é síntiús a thugtar do chomhalta d'údarás áitiúil nó d'iarrthóir i dtoghchán áitiúil agus nach dtugtar ar aghaidh don pháirtí agus nach n-admhaítear mar sin.

Caibidil 4 - Iasachtaí le páirtithe polaitíochta

- 4.1 I gcás go soláthraíonn institiúid airgeadais iasacht do pháirtí polaitíochta agus gurb infheidhme na gnáthrialacha a ghabhann le hiasachtaí den sórt sin, ní mheastar gur síntiús don pháirtí í an iasacht. Mar sin féin, i gcás go soláthraíonn institiúid airgeadais iasacht do pháirtí polaitíochta i gcúinsí inarb ísle an t-ús a ghearrtar ná an ráta is ísle atá ar fáil ón institiúid airgeadais, nó i gcás nach n-aisíoctar an iasacht de réir na dtéarmaí agus na coinníollacha faoinar eisíodh an iasacht nó nach n-aisíoctar ach cuid den iasacht, féadfar a mheas gur síntiús é an sochar don pháirtí agus, mar sin, féadfaidh sé bheith faoi réir theorainneacha na síntiús nach mór a nochtadh agus na dteorainneacha uasta is infheidhme i leith síntiús a bhféadfar glacadh leo.
- 4.2 I gcás go dtugann duine aonair nó comhlacht, nach bhfuil ina institiúid airgeadais, iasacht do pháirtí polaitíochta, ní mór é a bheith soiléir gur iasacht *bona fide* í an iasacht a thairgtear. B'infheidhme an méid seo a leanas maidir leis sin:
- i. Faoi mar is amhlaidh i gcás iasachta ó institiúid airgeadais, ní mór na téarmaí agus coinníollacha is infheidhme i leith na hiasachta agus aisíocaíocht na hiasachta a bheith luaite go soiléir i scríbhinn.
  - ii. Tá ús le gearradh ar an iasacht ar ráta (cibé acu is ráta seasta nó ráta athraitheach é) lena léirítear an t-ús a ghearrann institiúidí airgeadais ar iasachtaí lena ngabhann suim agus fad den chineál céanna. I gcás gurb ísle an t-ús a ghearrtar ná an ráta is ísle atá ar fáil ó institiúid airgeadais, meastar gur síntiús don pháirtí é an sochar a thagann de bhua na difríochta i rátaí.
  - iii. Féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin a éileamh go bhfeicfidh sé na téarmaí agus coinníollacha, lena n-áirítear an táille úis, is infheidhme i leith na hiasachta agus féadfaidh sé dearbhú a éileamh gur aisíocadh an iasacht de réir na dtéarmaí agus coinníollacha sin.
  - iv. Mura n-aisíoctar an iasacht de réir na dtéarmaí agus coinníollacha, nó mura n-aisíoctar ach cuid di, féadfar a mheas gur síntiús don pháirtí é an sochar a ghabhann le neamh-aisíocaíocht den sórt sin.
-

Caibidil 5 - Síntiúis thoirmiscthe

5.1 Síntiúis gan ainm os cionn €100

5.1.1 Ní fhéadfaidh páirtí polaitíochta glacadh le síntiús gan ainm ar mó a luach ná €100. Is síntiús gan ainm é an síntiús i gcás nach eol don pháirtí polaitíochta ainm agus seoladh an tsíntiúsóra. I gcás go bhfaightear síntiús den sórt sin, ní mór don pháirtí polaitíochta fógra i scríbhinn a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin faoi laistigh de 14 lá ón síntiús a fháil agus an síntiús nó luach an tsíntiúis a chur ar ais chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin. Ní mór don Choimisiún um Chaighdeáin cóip de gach fógra den sórt sin a fhaightear a leagan os comhair an dá Theach den Oireachtas.

5.2 Síntiúis airgid thirim os cionn €200

5.2.1 Ní fhéadfaidh páirtí polaitíochta glacadh le síntiús airgid thirim ar mó a luach ná €200. Má fhaightear síntiús den sórt sin, ní mór don pháirtí polaitíochta, laistigh de 14 lá ón síntiús a fháil, an síntiús, nó an chuid de atá os cionn na teorann más síntiús airgid é, a thabhairt ar ais don síntiúsóir agus taifead scríofa a choinneáil air sin ionas go bhféadfar é a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin, más gá; nó, ní mór don pháirtí polaitíochta, laistigh de cheithre lá dhéag ón síntiús a fháil, fógra a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin faoin síntiús agus an síntiús, nó an chuid de atá os cionn na teorann más síntiús airgid é, a chur ar ais chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin.

5.3 Síntiúis os cionn €200 ó shíntiúsóir corparáideach neamhchláraithe

5.3.1 Ní fhéadfaidh páirtí polaitíochta glacadh le síntiús ar mó a luach ná €200 ó shíntiúsóir corparáideach **ach amháin** i gcás go bhfuil an síntiúsóir corparáideach cláraithe sa Chlár de Shíntiúsóirí Corparáideacha arna choimeád ar bun ag an gCoimisiún **agus** go ndéantar ráiteas thar ceann an tsíntiúsóra chorparáidigh (agus é á thabhairt in éineacht leis an síntiús don deontaí) ina ndeimhnítear gur cheadaigh an síntiúsóir corparáideach an síntiús. Ní mór dearbhú reachtúil a bheith ag gabháil leis an ráiteas gur ceart i ngach ponc ábhartha atá an ráiteas de réir mar is fearr is eol don duine lena mbaineann agus mar a chreideann sé agus go ndearna an duine gach beart réasúnach chun a bheith sásta maidir le cruinneas an ráitis.

5.3.2 Má fhaightear síntiús den sórt sin, ní mór don pháirtí polaitíochta, laistigh de 14 lá ón síntiús a fháil, an síntiús, nó an chuid de atá os cionn na teorann más síntiús airgid é, a thabhairt ar ais don síntiúsóir agus taifead scríofa a choinneáil air sin ionas go bhféadfar é a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin, más gá; nó, ní mór don pháirtí polaitíochta, laistigh de cheithre lá dhéag ón síntiús a fháil, fógra a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin faoin síntiús agus an síntiús, nó an chuid de atá os cionn na teorann más síntiús airgid é, a chur ar ais chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin.

5.4 *Síntiúis os cionn na teorann uasta forordaithe €2,500*

- 5.4.1 Is é €2,500 an luach uasta síntiúis/síntiús a bhféadfaidh páirtí polaitíochta glacadh leis, go díreach nó trí idirghabhálaí, ón aon síntiúsóir amháin san aon bhliain féilire amháin. I gcás go dtugann síntiúsóir níos mó ná síntiús amháin do pháirtí polaitíochta i mbliain ar leith, ní mór na síntiúis a chomhiomlánú ionas go gcloífear leis an teorainn uasta. Leagtar amach i gCaibidil 6 na bearta nach mór don oifigeach cuí de chuid páirtí polaitíochta a dhéanamh chun cloí leis an gceanglas atá ann síntiúis a chomhiomlánú.
- 5.4.2 Ba cheart a thabhairt faoi deara go bhfuil dualgas ar dhuine, roimh dó glacadh le síntiús, a sheiceáil leis an síntiúsóir agus/nó le hoifigeach cuí an pháirtí nach rachaidh suim iomlán na síntiús atá faighte ag an bpáirtí ón síntiúsóir sin os cionn na teorann uasta forordaithe má ghlactar leis an síntiús. Más dóigh go rachaidh luach comhiomlán na síntiús atá faighte ag an bpáirtí ón aon síntiúsóir amháin os cionn na teorann €2,500 má ghlactar leis an síntiús atá á thairiscint, ní mór diúltú don síntiús nó don chuid sin atá os cionn na teorann.
- 5.4.2 I gcás go bhfaigheann páirtí polaitíochta síntiús ar mó a luach ná €2,500, ní mór don pháirtí polaitíochta, laistigh de cheithre lá dhéag ón síntiús sin a fháil, an síntiús a thabhairt ar ais don síntiúsóir nó, i gcás gur síntiús airgid é, an chuid sin atá os cionn na teorann a thabhairt ar ais don síntiúsóir. Ní mór taifead scríofa a choinneáil ar thabhairt ar ais an tsíntiúis ionas go bhféadfar é a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin, más gá; nó, ní mór don pháirtí polaitíochta, laistigh de ceithre lá dhéag ón síntiús a fháil, fógra a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin faoin síntiús agus an síntiús nó luach an tsíntiúis a chur ar ais chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin. I gcás síntiús airgid, ní mór an chuid de atá os cionn na teorann a chur ar ais.

5.5 *Síntiúis ón gcoigríoch*

- 5.5.1 Ní fhéadfaidh páirtí polaitíochta ná ceann ar bith dá chuid fo-aonad glacadh le síntiús, de luach ar bith, ó dhuine aonair (seachas saoránach Éireannach) a chónaíonn lasmuigh d'oileán na hÉireann. Mar an gcéanna, ní fhéadfar glacadh le síntiús ar bith, de luach ar bith, ó chomhlacht corpraithe nó ó chomhlacht neamhchorpraithe daoine nach bhfuil oifig aige ar oileán na hÉireann óna stiúrtar ceann amháin ar a laghad dá phríomhghníomhaíochtaí.
- 5.5.2 Is faoin duine atá ag glacadh leis an síntiús cibé fiosruithe is gá a dhéanamh agus aon fhianaise chomhthacaíoch a d'fhéadfadh a bheith ag teastáil a fháil d'fhonn a bheith deimhin nach bhfuil cosc air glacadh le síntiús ón duine lena mbaineann. Féadfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin fianaise a éileamh go bhfuil cead ag páirtí polaitíochta glacadh le síntiús ó shíntiúsóir ar leith.
- 5.5.3 Ina ainneoin sin, má fhaightear síntiús toirmisceithe ón gcoigríoch den sórt sin, ba cheart don fhaighteoir, laistigh de 14 lá, an síntiús a thabhairt ar ais don síntiúsóir agus taifead scríofa a choinneáil ar a thabhairt ar ais ionas go bhféadfar é a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin, más gá, nó ba cheart don fhaighteoir, laistigh de 14 lá, fógra a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin agus an síntiús nó luach an tsíntiúis a chur ar ais chuig an gCoimisiún um Chaighdeáin.

5.6 Síntiúis ó shíntiúsóirí a gceanglaítear orthu féin Ráiteas Síntiús a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeán agus nach bhfuil sé beartaithe acu déanamh amhlaidh

5.6.1 Faoi alt 24(1A) den Acht, ceanglaítear ar shíntiúsóir Ráiteas Síntiús a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeán faoin 31 Eanáir gach bliain más rud é gur thug an síntiúsóir síntiús sa bhliain roimhe sin ar mó a luach comhiomlán ná €1,500

- do bheirt nó níos mó a bhí ina mbaill den aon pháirtí polaitíochta amháin tráth thabhairt na síntiús, nó,
- do dhuine amháin nó níos mó agus don pháirtí polaitíochta dá raibh an duine sin nó na daoine sin ina bhall nó ina mbaill tráth thabhairt na síntiús.

5.6.2 Más rud é go dtairgeann síntiúsóir a chuimsítear leis an bhforáil sin den reachtaíocht síntiús do dhuine, lena n-áirítear oifigeach, ball nó gníomhaire de chuid páirtí polaitíochta nó d'fho-aonad de chuid páirtí polaitíochta nó de chuid ar bith de pháirtí polaitíochta agus gurb eol don duine sin, nó go bhfuil cúis aige a chreidiúint, nach bhfuil sé beartaithe ag an síntiúsóir Ráiteas Síntiús a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeán, beidh toirmeasc ar an duine glacadh le síntiús ón síntiúsóir sin.

5.6.3 In ainneoin an toirmisc sin, má fhaightear síntiús den sórt sin, ní mór don fhaighteoir, laistigh de 14 lá tar éis é a fháil, fógra i scríbhinn a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeán faoin síntiús agus faoi ainm agus sheoladh an tsíntiúsóra agus an síntiús nó luach an tsíntiús a chur ar ais chuig an gCoimisiún um Chaighdeán. Ní mór don Choimisiún um Chaighdeán cóip de gach fógra den sórt sin a leagan os comhair an dá Theach den Oireachtas.

Caibidil 6 - Nósanna imeachta maidir le síntiúis a chomhiomlánú

- 6.1 Mar atá luaite i mír 5.4, ceanglaítear le halt 23A(3) den Acht ar pháirtí polaitíochta síntiúis a fhaightear ón aon duine amháin san aon bhliain féilire amháin a chomhiomlánú chun a chinntiú nach nglacfaidh sé le síntiúis atá os cionn na teorann uasta forordaithe de €2,500. D'fhonn cloí leis an gceanglas sin, ní mór don oifigeach cuí de chuid gach páirtí polaitíochta a chinntiú go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm chun aithint a dhéanamh ar shíntiúis don pháirtí a d'fhéadfadh a bheith os cionn na teorann uasta forordaithe agus déileáil leo sin.
- 6.2 Mar atá luaite i mír 3.3, measfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin gur tugadh síntiúis do pháirtí polaitíochta más rud é gur tugadh é:
- do cheanncheathrú an pháirtí;
  - d'aon fho-aonad, d'aon chraobh nó d'aon fho-eagraíocht de chuid an pháirtí;
  - d'aon oifigeach, d'aon bhall nó d'aon ghníomhaire de chuid an pháirtí nó d'aon fho-aonad, d'aon chraobh nó d'aon fho-eagraíocht de chuid an pháirtí sin;
  - do TD, do Sheanadóir, do FPE nó do chomhalta d'údarás áitiúil de chuid an pháirtí a thugann an síntiúis ar aghaidh don pháirtí agus a fhaigheann admháil i scríbhinn ón bpáirtí go bhfuarthas an síntiúis; nó
  - d'iarrthóir de chuid an pháirtí i dtoghchán Dála, i dtoghchán Seanaid, i dtoghchán Eorpach nó i dtoghchán áitiúil a thugann an síntiúis ar aghaidh don pháirtí agus a fhaigheann admháil i scríbhinn ón bpáirtí go bhfuarthas an síntiúis.
- 6.3 Molann an Coimisiún um Chaighdeáin go ndéanfaí gach síntiúis ar mó a luach ná €50 a bhfaigheann craobh nó fo-eagraíocht de chuid an pháirtí iad a thairiscint agus fógra a thabhairt d'oifigeach cuí an pháirtí fúthu chun críocha cloí leis an teorainn uasta forordaithe. Áirítear leo sin síntiúis a fhaigheann ionadaí tofa, iarrthóir i dtoghchán nó oifigeach eile / ball eile de chuid an pháirtí agus a thugtar ar aghaidh do cheanncheathrú an pháirtí nó do chraobhacha nó d'fho-eagraíochtaí de chuid an pháirtí. Mura bhfuil na nósanna imeachta sin i bhfeidhm cheana féin, ba cheart iad a chur i bhfeidhm láithreach.
- 6.4 I gcás gur mó ná €2,500 luach comhiomlán na síntiúis a fhaigheann an páirtí ón aon duine amháin san aon bhliain féilire amháin, ní mór na bearta atá leagtha amach i mír 5.4 a dhéanamh. Is faoi fhaighteoir beartaithe an tsíntiúis ceist a chur ar an síntiúsóir agus/nó ar oifigeach cuí an pháirtí faoi cé acu a thug nó nár thug an síntiúsóir sin síntiúis eile don pháirtí le linn na bliana féilire a thabharfaidh an síntiúis atá á thairiscint os cionn na teorann uasta glactha.

- 6.5 Mar atá luaite i mír 7.3, ní mór don oifigeach cú de chuid páirtí polaitíochta fógra a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin faoi shonraí maidir le haonaid chuntasaíochta an pháirtí, i.e. craobhacha nó fo-eagraíochtaí, a fuair síntiús ar mó a luach ná €100. Na nósanna imeachta molta a bhaineann le fógra a thabhairt d'oifigigh chuí faoi gach síntiús ar mó a luach ná €50, cinnteoidh siad go dtabharfar fógra d'oifigigh chuí faoi gach aonad cuntasaíochta. Ba cheart go gcinnteodh sé sin go gcloífi leis an gceanglas fógra a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeáin faoi na haonaid chuntasaíochta ar fad.
- 6.6 Mar atá leagtha amach i mír 8.1, ceanglaítear ar an oifigeach cú de chuid gach páirtí polaitíochta Ráiteas Síntiús a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin gach bliain. Ní mór sonraí a nochtadh faoi shíntiús a fuarthas sa bhliain roimhe sin ar mhó a luach ná €1,500. Ní mór síntiús ón aon duine amháin san aon bhliain féilire amháin a chomhiomlánú agus a nochtadh más mó a luach comhiomlánaithe ná €1,500. Ba cheart an nochtadh sin a dhéanamh beag beann ar cé acu atá nó nach bhfuil ceangal ar an síntiúsóir Ráiteas Síntiús a chur ar fáil faoi alt 24(1A) den Acht (féach mír 5.6).
- 6.7 Tá dualgas ar an oifigeach cú de chuid gach páirtí polaitíochta fiosruithe a dhéanamh agus taifid a choinneáil de réir mar a theastaíonn chun críche Ráiteas Síntiús an pháirtí a chur ar fáil. Measann an Coimisiún um Chaighdeáin go gcabhróidh a chomhairle maidir le fógra a thabhairt d'oifigigh chuí faoi gach síntiús ar mó a luach ná €50 le hoifigigh chuí an ceanglas sin a chomhlíonadh agus go bhfágfaidh sé go mbeidh oifigigh chuí níos ábalta a chur in iúl do shíntiúsóir go bhfuil ceangal air Ráiteas Síntiús a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin faoi alt 24(1A) den Acht.

Caibidil 7 - Cuntais Síntiús Polaitíochta

- 7.1 Ní mór d'aonad cuntasáochta de chuid páirtí polaitíochta a fhaigheann, i mbliain ar leith, síntiús airgid ar mó a luach ná €100 cuntas in institiúid airgeadais sa Stát a oscailt agus a choinneáil agus an síntiús sin agus aon síntiús airgid bhreise a fhaigheann sé, is cuma cén luach a bhaineann leo, a thaisceadh sa chuntas sin.
- 7.2 Tugtar sainmhíniú ar cad is “institiúid airgeadais” ann in alt 22(2)(aa) den Acht. Áirítear leis an sainmhíniú An Post agus formhór na mbanc, na gcumann foirgníochta agus na bhforas creidmheasa. **Níl comhar creidmheasa ar áireamh ann.** Dá bhrí sin, ní fhéadfar cuntas comhar creidmheasa a úsáid mar Chuntas Síntiús Polaitíochta.
- 7.3 Ní mór don oifigeach cuí de chuid gach páirtí polaitíochta fógra a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeán faoi ainm agus faoi sheoladh gach aonaid cuntasáochta de chuid an pháirtí mar aon le hainm an duine fhreagraigh nó na ndaoine freagracha san aonad cuntasáochta. Scríobhann an Coimisiún um Chaighdeán gach bliain chuig na hoifigigh chuí de chuid gach páirtí polaitíochta agus é ag lorg sonraí faoi na haonaid cuntasáochta dá gcuid. Mar atá luaite i mír 6.3, ní mór don oifigeach cuí nósanna imeachta a chur i bhfeidhm chun a chinntiú go dtugtar fógra dó faoi gach síntiús ar mó a luach ná €50. I gcás go dtugann craobh nó fo-eagraíocht fógra faoi shíntiús os cionn €50 mar chuid de na nósanna imeachta sin, ba cheart don oifigeach cuí a sheiceáil ar thug sé fógra don Choimisiún um Chaighdeán gur aonad cuntasáochta í an chraobh/an fho-eagraíocht ar leith nó nár thug. Más rud é nár thug agus go bhfuair an t-aonad síntiús comhiomlánaithe dar luach €100, ba cheart don oifigeach cuí na sonraí ábhartha (mar atá leagtha amach thuas) a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeán.
- 7.4 Tráth nach déanaí ná an 31 Márta gach bliain, ní mór don duine freagrach i ngach aonad cuntasáochta na nithe seo a leanas a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeán:
- ráiteas ón institiúid airgeadais inar osclaíodh an cuntas síntiús polaitíochta ina sonraítear na hidirbhearta a rinneadh i ndáil leis an gcuntas sa bhliain roimhe sin, agus
  - deimhniú, a bhfuil a ainm leis, ina luaitear go ndearnadh na síntiús airgid uile a fuarthas sa bhliain roimhe a thaisceadh sa chuntas agus gur chun críocha polaitiúla a úsáideadh na suimeanna uile a baineadh as an gcuntas, agus
  - dearbhú reachtúil, a bhfuil a ainm leis, ina ndeimhnítear, de réir mar is fearr is eol don duine freagrach agus mar a chreideann sé, go bhfuil an deimhniú ceart i ngach ponc ábhartha agus go ndearnadh gach beart réasúnach chun é féin a shásamh go bhfuil an deimhniú cruinn. Ní mór an Dearbhú Reachtúil a bheith fianaithe ag duine ar aturnae

cleachtach, Coimisinéir Mionnaí, Feidhmeannach Síochána nó Nótaire Poiblí é.
(Tagraítear don Deimhniú agus don Dearbhú Reachtúil anseo ina dhiaidh seo mar
Dheimhniú Síntiúis Airgid.)

- 7.5 An ráiteas ó institiúid airgeadais agus an Deimhniú Síntiúis Airgid i leith ceanncheathrú páirtí polaitíochta, ba cheart d'oifigeach cúí an pháirtí iad a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeán i dteannta Ráiteas Síntiúis bliantúil an pháirtí (féach mír 8.4).
- 7.6 Coimeádfaidh an Coimisiún um Chaighdeán na ráitis ó institiúidí airgeadais agus Deimhnithe Síntiúis Airgid agus ní nochtfaidh sé a bhfuil iontu mura n-ordaíonn cúirt go ndéanfar amhlaidh nó más gá iad a nochtadh i dtaca le himscrúdú atá á reáchtáil ag an gCoimisiún um Chaighdeán.

Caibidil 8 - Ráitis Síntiús

- 8.1 Ní mór don oifigeach cuí de chuid gach páirtí polaitíochta Ráiteas Síntiús a chur ar fáil don Choimisiún um Chaighdeán tráth nach déanaí ná an 31 Márta gach bliain.
- 8.2 Ní mór a léiriú sa Ráiteas Síntiús cé acu a fuair nó nach bhfuair an páirtí síntiús ar mhó a luach ná €1,500 ón aon duine amháin sa bhliain féilire roimhe. Ní mór síntiús ón aon duine amháin san aon bhliain féilire amháin a chomhiomlánú agus ní mór caitheamh leis na síntiús mar shíntiús aonair. Tugtar breac-chuntas i gCaibidil 3 ar na cúinsí ina meastar go bhfuil síntiús tugtha do pháirtí polaitíochta. Tá breac-chuntas i mír 6.1 ar na nósanna imeachta nach mór a chur i bhfeidhm chun críocha síntiús don pháirtí a chomhiomlánú. Mar atá luaite i mír 6.6, ba cheart gach síntiús ón aon duine amháin ar tugadh fógra don oifigeach cuí fúthu agus ar mó a luach comhiomlán ná €1,500, ba cheart iad a nochtadh anois i Ráiteas Síntiús bliantúil an pháirtí. D'fhéadfadh go n-áireofaí leo sin síntiús a gceanglaítear ar shíntiúsóir aonair iad a nochtadh faoi alt 24(1A) den Acht (féach mír 5.6).
- 8.3 I gcás gach síntiús is gá a nochtadh, ní mór luach agus cineál an tsíntiús/na síntiús a lua mar aon le hainm agus seoladh an duine a thug an síntiús/na síntiús nó ar tugadh é/iad thar a cheann agus cur síos ar an duine sin agus an dáta ar a bhfuarthas an síntiús; a lua cé acu a iarradh an síntiús ón síntiúsóir nó nár iarradh agus, má iarradh, ainm an duine a d'iarr an síntiús a lua, agus a lua cé acu a eisíodh admháil chuig an síntiúsóir i leith an tsíntiús nó nár eisíodh agus, má eisíodh, an dáta ar a eisíodh an admháil agus ainm an duine a d'eisigh an admháil a lua. Ní mór dearbhú reachtúil a bheith ag gabháil leis an Ráiteas Síntiús á rá gur ceart i ngach ponc ábhartha atá an ráiteas de réir mar is fearr is eol don oifigeach cuí agus mar a chreideann sé, agus go ndearna sé gach beart réasúnach chun é a shásamh go bhfuil sé cruinn. Ní mór an Dearbhú Reachtúil a bheith fianaithe ag duine ar atur na cleachtach, Coimisinéir Mionnaí, Feidhmeannach Síochána nó Nótaire Poiblí é.
- 8.4 Ba cheart don oifigeach cuí a chinntiú gur ag gabháil leis an Ráiteas Síntiús agus an dearbhú reachtúil a chuirtear ar fáil don Choimisiún um Chaighdeán atá ráiteas ón institiúid airgeadais ina bhfuil cuntas síntiús polaitíochta cheanncheathrú an pháirtí á choinneáil agus Deimhniú Síntiús Airgid a bhaineann leis an gcuntas sin.
- 8.5 Tá dualgas reachtúil ar an oifigeach cuí de chuid gach páirtí polaitíochta fiosruithe a dhéanamh agus taifid a choinneáil de réir mar a theastaíonn chun críche Ráiteas Síntiús an pháirtí a chur ar fáil agus dearbhú reachtúil a dhéanamh. Mar atá luaite i mír 6.3, ba cheart nósanna imeachta a chur i bhfeidhm anois chun a chinntiú go dtugann craobhacha agus fo-eagraíochtaí fógra d'oifigigh chuí faoi gach síntiús ar mó a luach ná €50. Déantar é sin chun a chinntiú nach nglacann an páirtí le síntiús os cionn

na teorann uasta forordaithe. Cabhróidh na nósanna imeachta sin le hoifigeach cuí na ceanglais atá air a chomhlíonadh i ndáil le Ráiteas Síntiús bliantúil an pháirtí freisin, áfach.

- 8.6 I gcás go dteastaíonn ón gCoimisiún um Chaighdeáin faisnéis bhreise nó faisnéis fhorlíontach i ndáil le Ráiteas Síntiús an pháirtí, ní mór í a bheith curtha ar fáil ag an oifigeach cuí sa riocht a sonraíonn an Coimisiún um Chaighdeáin é agus ní mór dearbhú reachtúil a bheith ag gabháil léi, má theastaíonn ón gCoimisiún é.
- 8.7 Ní mór don Choimisiún um Chaighdeáin gach Ráiteas Síntiús a thugann an t-oifigeach cuí de chuid páirtí polaitíochta dó a bhreithniú. I gcás go n-aimsíonn an Coimisiún um Chaighdeáin go bhfuil mionearráid nó easnamh i Ráiteas Síntiús, cuirfidh sé sonraí faoin earráid nó faoin easnamh ar fáil don oifigeach cuí agus tabharfaidh sé fógra don oifigeach cuí go bhfuil 14 lá aige ó dháta an fhógra an earráid a cheartú nó an t-easnamh a réiteach.
- 8.8 I gcás go bhfuil an Coimisiún um Chaighdeáin den tuairim, tar éis dó Ráiteas Síntiús a bhreithniú, go bhféadfadh go ndearnadh sárú ar an reachtaíocht, ceanglaítear air fógra a thabhairt don oifigeach cuí faoin sárú féideartha agus 14 lá a thabhairt dó aon bharúlacha a d'fhéadfadh a bheith aige a chur ar fáil. Breithneoidh an Coimisiún um Chaighdeáin na barúlacha a chuireann an t-oifigeach cuí ar fáil agus, más rud é go bhfuil sé den tuairim fós go ndearnadh sárú ar an reachtaíocht, cuirfidh sé tuarascáil ar an ábhar agus aon doiciméid ábhartha ar fáil don Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí.

Caibidil 9 - Iniúchadh ar dhoiciméid a chuirtear ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin

---

- 9.1 Ceanglaítear ar an gCoimisiún um Chaighdeáin cóip de gach Ráiteas Síntiús agus de gach dearbhú reachtúil a chur faoi bhráid an dá Theach den Oireachtas. Coimeádfar an t-ábhar in Oifig an Choimisiúin um Chaighdeáin ar feadh tréimhse trí bliana agus beidh sé ar fáil don phobal lena iniúchadh agus lena chóipeáil. Foilsítear sonraí faoi na síntiúis ar nocht páirtithe polaitíochta iad ar shuíomh Gréasáin an Choimisiúin um Chaighdeáin.
- 9.2 Mar atá luaite i mír 7.6, coimeádfaidh an Coimisiún um Chaighdeáin na ráitis ó institiúidí airgeadais agus Deimhnithe Síntiús Airgid agus ní nochtfaidh sé a bhfuil iontu mura n-ordaíonn cúirt go ndéanfar amhlaidh nó más gá iad a nochtadh i dtaca le himscrúdú a bheidh á reáchtáil ag an gCoimisiún um Chaighdeáin.

Caibidil 10 - Tuarascáil chuig Cathaoirleach na Dála

- 10.1 Cuireann an Coimisiún um Chaighdeáin tuarascáil ar fáil do Chathaoirleach na Dála (Ceann Comhairle) gach bliain i ndáil leis na Ráitis Síntiús bhliantúla a chuir páirtithe polaitíochta ar fáil dó. Foilsítear an tuarascáil ar shuíomh Gréasáin an Choimisiúin um Chaighdeáin freisin.

Caibidil 11 - Fógra a thabhairt don Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe

---

- 11.1 Ní mór don Choimisiún um Chaighdeáin a chur in iúl don Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe an 1 Bealtaine gach bliain nó roimh an dáta sin cé acu a fuarthas nó nach bhfuarthas Ráiteas Síntiús i dtaca leis an mbliain roimhe ó pháirtí polaitíochta cáilithe.
- 11.2 Cuirfear fóc cistiú ón Státhiste le páirtí polaitíochta cáilithe faoin Acht ar fionraí tar éis an 30 Aibreán in aon bhliain ar leith go dtí go mbeidh Ráiteas Síntiús an pháirtí don bhliain roimhe agus an

Ráiteas Caiteachais ar chistiú ón Státchiste (atá riachtanach faoi alt 20 den Acht) faighte ag an gCoimisiún um Chaighdeáin agus curtha ar aghaidh chuig an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. (Is i dtreoirilínte ar leith ar fhoilsigh an Coimisiún um Chaighdeáin iad atá sonraí iomlána faoi na ceanglais reachtúla i ndáil le híoc cistí ón Státchiste le páirtithe polaitíochta cáilithe faoin Acht.)

Caibidil 12 - Cionta agus pionóis

12.1 Beidh duine ciontach i gcion sna cásanna seo a leanas –

- i. mura ndéanann sé an beart cuí (mar atá leagtha amach i gcaibidil 5) i ndáil le síntiús gan ainm, le síntiús ón gcoigríoch nó le síntiús de bhreis ar an teorainn fhorordaithe a fháil **(baineann sé sin leis an oifigeach cuí agus/nó leis an duine freagrach in aonad cuntasaíochta)**,
- ii. mura gcuireann sé Ráiteas Síntiús agus an dearbhú reachtúil a theastaíonn ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin an 31 Márta gach bliain nó roimh an dáta sin **(baineann sé sin leis an oifigeach cuí amháin)**,
- iii. i gcás go gceanglaítear air iad a chur ar fáil, ní chuireann sé ráiteas ó institiúid airgeadais agus/ná Deimhniú Síntiúis Airgid ar fáil don Choimisiún um Chaighdeáin an 31 Márta gach bliain nó roimh an dáta sin **(baineann sé sin leis an oifigeach cuí/agus nó le duine freagrach)**, nó
- iv. cuireann sé ar fáil go feasach Ráiteas Síntiús agus/nó ráiteas ó institiúid airgeadais agus/nó Deimhniú Síntiúis Airgid atá bréagach nó míthreorach in aon phonc ábhartha **(baineann sé sin leis an oifigeach cuí agus/nó le duine freagrach)**.

12.2 Beidh duine ciontach i gcion mura ndéanann sé beart cuí i ndáil le síntiús ó shíntiúsóir arb eol don duine nach mór dó Ráiteas Síntiús a chur ar fáil (faoi alt 24(1A) den Acht) agus nach bhfuil sé beartaithe aige déanamh amhlaidh (féach mír 5.6) **(baineann sé le duine ar bith ar ball, gníomhaire nó oifigeach eile de chuid páirtí polaitíochta é)**.

12.3 Ní dhéanfar imeachtaí um chion a thionscnamh ach i gcás go dtionscnaíonn an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí iad nó go dtionscnaítear iad lena thoil. Bheadh sé ina chosaint ar ionchúiseamh oifigigh chuí nó duine fhreagraigh in aonad cuntasaíochta nach raibh eolas ag an duine aonair agus nach bhféadfaí eolas a bheith aige le réasún ar shíntiús nach ceadmhach glacadh leis a fháil nó ar shíntiús ar mhó a luach ná €2,500 a fháil.

12.4 Beidh duine a fhaightear ciontach i gcion, dlífear, ar é a chiontú go hachomair, fíneáil nach mó ná €2,500 a chur air. I gcás go mbaineann an ciontú le loiceadh Ráiteas Síntiús, ráiteas ó institiúid nó Deimhniú Síntiúis Airgid a chur ar fáil nó le loiceadh an dearbhú reachtúil riachtanach a dhéanamh don Choimisiún um Chaighdeáin, beidh duine ciontach i gcion breise gach lá ar a leantar leis an

loiceadh tar éis an chiontaithe sin agus, i gcás gach ciona den sórt sin, dlífeair, ar é a chiontú go hachomair, fineáil nach mó ná €500 a chur air.

- 12.5 I gcás go mbaineann an cion le Ráiteas Síntiús, ráiteas ó institiúid nó Deimhniú Síntiús Airgid atá bréagach nó míthreorach in aon phonc ábhartha a chur ar fáil go feasach don Choimisiún um Chaighdeáin, dlífeair, ar é a chiontú ar díotáil, fineáil nach mó ná €25,394.76 agus/nó téarma príosúnachta nach mó ná trí bliana a chur air.

Aguisín

Imeachtaí tiomsaithe airgid - Glanluach ranníocaíochta le himeacht tiomsaithe airgid a dhéanamh amach

De réir fhorálacha alt 22(2)(a)(vi) & (vii) den Acht, cuimsítear le síntiús do pháirtí polaitíochta **glanluach** ranníocaíochta le himeacht tiomsaithe airgid. Tagtar ar ghlánluach ranníocaíochta le himeacht tríd an nglanbhrabús ón imeacht a ríomh i dtosach (i.e. tríd an gcostas leis an imeacht a réachtáil a bhaint as an tsuim iomlán a tiomsaíodh san imeacht). Déantar an glanbhrabús a chur síos do líon na ndaoine a thug ranníocaíocht don imeacht i gcomhréir leis an ranníocaíocht a thug gach duine. Tugann sé sin glanluach na ranníocaíochta ó gach duine leis an imeacht tiomsaithe airgid. Má íocann duine, mar shampla, i ndáil le himeacht tiomsaithe airgid, €1,000 i leith na táille iontrála do dheichniúr, beidh €1,000 san oll-ranníocaíocht leis an imeacht uaidh/uaithi. Más é €20 in aghaidh an duine an costas ríofa a ghabhann leis an imeacht a réachtáil, bainfear suim €200 as a oll-ranníocaíocht, rud a fhágfaidh glan-ranníocaíocht €800. Má dhéanann an duine ranníocaíochtaí eile leis an imeacht (e.g. capaill a cheannach ar oíche rásaíochta, poll ag comórtas gailf chlasaíochta a urrú), beidh sé riachtanach luach na ranníocaíochtaí sin a chur leis an nglan-ranníocaíocht €800 chun glanluach comhiomlán a ranníocaíochta leis an imeacht tiomsaithe airgid a dhéanamh amach.

Meastar an ghlán-ranníocaíocht a dhéanann duine le himeacht tiomsaithe airgid a n-eagraíonn páirtí polaitíochta é a bheith ina shíntiús don pháirtí, fiú má úsáidtear na cistí ina dhiaidh sin chun críocha tacú le duine amháin nó níos mó de Chomhaltaí an pháirtí de Thithe an Oireachtais nó d'iarrthóirí de chuid an pháirtí i dtoghchán. Ní cheanglaítear ar an bpáirtí luach iomlán fháltais an imeachta tiomsaithe airgid a nochtadh ina Ráiteas Síntiús. Ceanglaítear air, áfach, aon síntiús/síntiúis ó dhuine os cionn glanluach €1,500 a nochtadh. Maidir leis an teorainn uasta €2,500 a bhféadfaidh páirtithe polaitíochta glacadh léi mar shíntiúis ón aon duine amháin san aon bhliain amháin, tá feidhm aici sin freisin maidir le glanluach na ranníocaíochtaí le himeachtaí tiomsaithe airgid. I gcás go bhfuil glanluach síntiúis airgid don imeacht tiomsaithe airgid os cionn €100, ceanglófar ar aonad cuntasáochta an pháirtí (i.e. an chraobh nó an cheannoifig) a d'eagraigh an t-imeacht cuntas síntiús polaitíochta a oscailt, mura bhfuil ceann aige cheana féin. Má tá cuntas síntiús polaitíochta ag an aonad cuntasáochta cheana féin, ní mór gach síntiús airgid, cibé luach atá air, a fhaightear i ndáil leis an imeacht a thaisceadh sa chuntas síntiús polaitiúil.

Ba cheart a thabhairt faoi deara go meastar an fochoiste a bheith ina idirghabhálaí atá ag glacadh le síntiúis thar ceann an pháirtí i gcás go n-eagraíonn fochoiste de chuid páirtí polaitíochta (rud a d'fhéadfadh a bheith ina fhochoiste de chuid cheanncheathrú an pháirtí, de chuid craobhe nó de chuid fo-eagraíochta) imeacht tiomsaithe airgid agus go dtugann an fochoiste na glanfháltais ar aghaidh don pháirtí (bíodh ceanncheathrú an pháirtí nó craobh nó fo-eagraíocht dá chuid i gceist ann). Is é an páirtí

(bíodh ceanncheathrú an pháirtí nó craobh nó fo-eagraíocht dá chuid i gceist ann), agus ní an coiste, atá freagrach as cloí le ceanglais an Achta.

Más rud é, áfach, nach bhfuil an fochoiste bunaithe mar fho-eagraíocht de chuid an pháirtí agus go gcoinníonn sé smacht ar na fáltais as imeacht tiomsaithe airgid in ionad na fáltais a thabhairt ar aghaidh don pháirtí (bíodh ceanncheathrú an pháirtí nó craobh nó fo-eagraíocht de chuid an pháirtí i gceist ann), d'fhéadfaí a mheas go bhfuil an fochoiste ina “thríú páirtí” de réir an tsainmhínithe san Acht. Bheadh an fochoiste sin faoi réir na bhforálacha san Acht a bhaineann le “tríú páirtithe”. Tá na forálacha sin leagtha amach i nóta míniúcháin ar leith atá ar fáil ar shuíomh Gréasáin an Choimisiúin um Chaighdeáin.

Críoch